

Nr 103.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 och 9 §§ i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen), m. m.; given Stockholms slott den 10 februari 1933.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 8 och 9 §§ i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen), *dels ock* bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen därjämte hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 8 och 9 §§ i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen).

Häriigenom förordnas, att 8 och 9 §§ i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) — 8 § i nedan angiven del¹⁾ — skola hava följande ändrade lydelse:

8 §.

Hästuttagningsnämnd sammanträder — — — äro tillstädes.

Ordföranden är — — — behörigen fullgöras.

Han äger av statsmedel tillgodonjuta dels gottgörelse för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader, såsom skrivmaterialier och skrivhjälp, dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resdagar med nio kronor om dagen, dels ock resekostnadsersättning enligt klass II i gällande resereglemente.

9 §.

Hästuttagningsnämnds valda ledamöter äga, därest å landet av vederbörande kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa eller i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga sådant beslutas, att av kommunens medel åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resdagar med högst fyra kronor om dagen, dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden sammanträder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning enligt klass II i gällande resereglemente.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1933 men skall icke gälla med avseende å resa, som företagits dessförinnan.

¹⁾ Senaste lydelse av 8 § se 1920:307

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 10 februari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS,
MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

De grundläggande bestämmelserna för hästuttagningsnämndernas verksamhet återfinnas i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen). Jämlikt 6 § skall inom varje kommun finnas en hästuttagningsnämnd, som det skall åligger att, redan under fredstid, varje år uttaga de hästar och anspanssfordon, som, för den händelse under det nästföljande året förordnande kommer att meddelas om krigsmaktens ställande på krigsfot, då skola inställas till mönstring. Enligt 7 § tillsättes hästuttagningsnämnd för fyra kalenderår i sänder och enligt 11 § åligger det nämnden att varje år, efter det uttagning av hästar och anspanssfordon för året ägt rum, upprätta en hästrulla och en anspanssfordonsrulla, innehållande uppgift å de hästar och anspanssfordon, som uttagits, samt å deras ägare. Uti 12 § stadgas, bland annat, att uttagna hästar skola av hästuttagningsnämnden eller av nämndens ordförande jämte en annan ledamot besiktigas, ävensom att sådan besiktning må äga rum å den tid och i den ordning, som nämnden bestämmer, därvid dock skall iakttagas, att vid utgången av nämndens tjänstgöringsperiod samtliga hästar, som äro upptagna i den senaste upprättade hästrullan, skola hava undergått besiktning.

Enligt föreskrift i 17 § av förordningen den 21 november 1930 (nr 415) med vissa bestämmelser för verkställighet av hästutskrivningslagen åligger det ordförande i hästuttagningsnämnd att ofördröjligen efter verkställandet av den första hästuttagningen under nämndens tjänstgöringsperiod upprätta en plan för besiktning av de för kommunen (vederbörlig del av kommunen) uttagna hästar; och skall vid upprättandet av sagda plan, utöver bestämmelserna i 12 § hästutskrivningslagen, bland annat lända till efterrättelse, att besiktning om möjligt bör äga rum varje år och omfatta minst en fjärdedel av de hästar, som upptagas i den för året gällande hästrullan.

Vid behandlingen under punkten 13 av fjärde huvudtiteln i årets statsverksproposition av frågan om medelsbehovet å ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande för budgetåret 1933/1934 meddelade jag, att det var min avsikt att

föreslå avlåtande till årets riksdag av proposition med förslag till vissa ändringar i hästutskrivningslagen, i syfte att ernå förenklingar i fråga om hästuttagningsförfarandet m. m. Jag var emellertid icke då beredd att underställa detta ärende Kungl. Maj:ts prövning utan hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på den särskilda proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, tillsvidare beräkna ifrågavarande anslag till 20,000 kronor. Denna min hemställan bifölls av Kungl. Maj:t.

Jag återkommer nu till detta ärende.

I skrivelse till chefen för försvarsdepartementet den 23 april 1931 hemställde 1930 års försvarskommission — med hänvisning till att kommissionen enligt sitt uppdrag jämväl hade att ägna sin uppmärksamhet åt möjligheterna att åstadkomma besparingar på försvarsväsendets olika områden — att åtgärder måtte vidtagas för ett nedbringande av kostnaderna för uttagning i fredstid av hästar och anspanssfordon för krigsmaktens behov. Sedan arméförvaltningens intendents- och civila departement, efter samråd med chefen för generalstaben, den 8 april 1932 avgivit infortrat utlåtande över denna framställning, uppdrog Kungl. Maj:t den 6 maj 1932 åt chefen för generalstaben att inkomma med förslag till åtgärder i syfte att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande uttagning.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 december 1932 har chefen för generalstaben — med förmålan att jämsides med den utredning, som ägt rum för fullgörande av berörda uppdrag, även undersökts möjligheterna att förenkla förfarandet beträffande uttagningen i fredstid av motorfordon och motorredskap för krigsmaktens ställande på krigsfot — framlagt förslag till ändringar i hästutskrivningslagen med avseende å bestämmelserna om uttagning och besiktning av hästar samt uttagning av anspanssfordon ävensom av motorfordon och motorredskap. Över förslaget hava yttranden avgivits av vederbörande myndigheter. Dessa hava så gott som utan undantag principiellt lämnat sin anslutning till chefens för generalstaben förslag i ämnet.

För egen del har jag vid det övervägande, jag ägnat åt detta ärende, kommit till den uppfattningen, att det bör undersökas, huruvida ej möjlighet föreligger att vidtaga en mera genomgripande revision av de i hästutskrivningslagen meddelade bestämmelserna för anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot än som skett i det nu framlagda förslaget. För detta ändamål måste ytterligare utredning verkställas. Det har på grund härav visat sig omöjligt att, såsom beräknat var, till nu pågående riksdag avlåta proposition med förslag till ändring av de nuvarande grunderna för ifrågavarande anskaffning m. m.

I detta sammanhang får jag föreslå, att till prövning upptages en fråga, som avser ändring av lydelsen utav 8 och 9 §§ i hästutskrivningslagen.

Enligt föreskrift i nyssnämnda paragrafer äga ordförande och i vissa fall ledamöter i hästuttagningsnämnd tillgodonjuta resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller avgift för plats i andra

klassens vagn å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg. Då enligt föreliggande förslag till skjutsstadgans upphävande lega för häst- och båtskjuts ej vidare kommer att bestämmas, påkallas redan på denna grund ändrade föreskrifter angående ifrågavarande förrättningsmäns rätt till ersättning för resa efter häst eller med båt. Emellertid är resekostnadsersättningen vid samtliga färdsätt i huvudsak lika med den ersättning, som utgår enligt resereglementets II klass (skillnaden hänför sig till ersättning för resa med fartyg, som i sistnämnda fall utgår med avgift för hyttplats), varför det synes vara enklast att, i analogi med vad nu stadgas i 35 § i hästutskrivningsförordningen den 21 november 1930 (nr 415), fastställa den jämlikt 8 och 9 §§ i hästutskrivningslagen utgående resekostnadsersättningen att utgå enligt klass II i resereglementet.

Lämpligen torde de nya bestämmelserna, utan avvaktan av tidpunkten för skjutsstadgans upphävande, böra träda i kraft med nästa budgetårs ingång.

Då tjänstebrevsrätt numera tillkommer ordförande i hästuttagningsnämnd, torde den i 8 § i hästutskrivningslagen meddelade bestämmelsen om rätt för ordförande i hästuttagningsnämnd att tillgodonjuta gottgörelse för postporto böra upphävas.

Jag ber härefter att få upptaga frågan om medelsbehovet å ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande för nästa budgetår.

Härvid torde jag till en början få erinra, att förevarande anslag, som i riksstaten under en följd av år till och med budgetåret 1931/1932 uppförts med 80,000 kronor, i riksstaten för nu löpande budgetår, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, nedsatts till 20,000 kronor. Detta förslag var grundat på den förutsättningen, att några hästbesiktningar icke skulle äga rum under innevarande budgetår. Sedan förslaget av riksdagen lämnats utan erinran, förordnade Kungl. Maj:t den 22 april 1932 (S. F. S. nr 82), att i 12 § hästutskrivningslagen omförmäld hästbesiktning icke skulle äga rum under tiden den 1 juli 1932—den 30 juni 1933.

I årets statsverksproposition har, såsom i det föregående nämnts, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, ifrågavarande anslag tillsvidare beräknats till 20,000 kronor. Härvid har av mig förutsatts, att ej heller under det kommande budgetåret några hästbesiktningar skola äga rum. Därest från riksdagens sida någon erinran häremot icke framställes, lär i ämnet erforderlig föreskrift få utfärdas av Kungl. Maj:t. Medelsbehovet å förevarande anslag för budgetåret 1933/1934 bör, under nyss angivna förutsättning, beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 20,000 kronor.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett inom försvarsdepartementet upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 8 och 9 §§ i lagen den 2 juli 1915 (nr 261) angående anskaffande av hästar och fordon

för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen), hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda förslag,

dels ock i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande med oförändrat belopp, 20,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Edsberg.